

Elim deb, yurtim deb yonib yashash kerak!

Turkiston

1925-yildan chiqa
boshlagan

«Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati
Markaziy Kengashining nashri

www.turkiston.uz

2013-yil 23-yanvar, chorshanba
№ 6 (15644)

Тошкент шаҳрида «Ўзбекистон Республикасида ёшлар сиёсатини амалга оширишнинг долзарб масалалари» мавзуидаги республика илмий-амалий анжумани бўлиб ўтмоқда

Navqiron avlod so'zi

Юртимиз
ободлигига
камарбастамиз!

Президентимиз жорий йилни юртимизда «Обод турмуш йили» деб эълон қилди. Юртимизнинг барча худудларида турмуши миз ободлиги, ҳаётимиз фаровонлигини янги босқичга кўтариш ўйлидаги сайдархакатлар авж олди. Хусусан, биз яшайдиган Чироқчи туманида бир-биридан кўркам, улуғвор иншоотлар, тураржойлар, замонавий таълим андоузлари даражасида жиҳозланган ўқув масканлари, қишлоқ врачлик пунктлари, болалар ва ўсмиirlar спорт мактаблари барпо этияпти.

Ён-атрофимдаги тенгдошларимни кузатар эканман, уларнинг интилишидан, тириш-қоқлигидан ҳайратга тушаман. Улар шунча куч-ғайратни қайдан олишяпти, деб ўйлайман. Нигоҳларида қатъиятни, бамисоли улкан чўққиларни забт этишни кўзлаган мөхир альпинистлар шижоатини кўргандек бўламан. Шунда саволимга жавоб топгандек бўламан: ахир, шунча имкониятлар бўла туриб, ўқимаслик, изланмаслик, бирор эзгу мақсад ўйлида интилмаслик мумкинми? Албатта, йўқ! Зоро, қайси соҳада бўлмасин, кўнглига яхши ниятни жо қилиб, қийинчиликларни енгib ўтган тенгдошларимиз зафар қукаётганига, меҳнати муносаб қадр то пайданига гувоҳ бўляпмиз.

Бундай юксак эътибордан мен ҳам баҳраманд эканимни фахрланиб айтаман. 2007 йилда санъат йўлидаги камтарона сайдархакатларим юксак тақдирланди — Зулфия номидаги давлат мукофотига лойик деб топилдим. Йўналишим бўйича Ўзбекистон миллий университетига имтиёзли қабул қилинди. Ўқишни тамомлаб, айни пайтда Маънавият тарғибот марказининг Чироқчи тумани бўлими бош мутахассиси бўлиб меҳнат қиляпман. Мустаҳкам оила йилида ўтказилган «Энг фаол маънавият тарғиботчиси — 2012» республика кўрик-танловида «Энг ёш маънавият тарғиботчиси» номинацияси голиби бўлдим. Бу серкүёш заминда, офтобқалб, меҳридарё инсонлар орасида яшаётган қизга, яъни менга нечоғлик қувонч баҳш этганини таърифлашим қийин.

Истиқлол имкониятлари ҳақида гап кетар экан, Чироқчи туманида камол топиб, жаҳон бўйлаб юртимиз шарафини ҳимоя қилаётган Нодира Нодиржонова, Сарвиноз Эргашева, Гўзал Раҳмонова сингари спорччи тенгдошларимиз кўлга киритаётган ғалабалар кўз олдимга келади. Уларни муваффақиятлар сари илҳомлантирган, ғалабага чорлаган омил юртимизда бизга, ёш авлодга қаратилган юксак эътибор ва ғамхўрлик эканига тақорор иккор бўламан, қалбимда чексиз фурур ёнади!

Зарнигор АҲМЕДОВА,
Зулфия номидаги
Давлат мукофоти соҳибаси

Голиблик яхши, аммо асосийси у эмас

«Ўзметкомбинат» ОАҶдаги «Ёшлик» спорт-соғломлаштириш мажмусида корхонада меҳнат қилаётган ёш ишчи ва ходимлар ўртасида спорт мусобақаси ташкил қилинди. Лойиҳа «Камолот» ЁИХ бошлангич ташкилоти ташабуси билан амалга оширилди. Унда комбинатнинг ўттизига яқин таркибий бўлинмаларидан икки юздан зиёд ёшлар иштирок этиши.

— Ёш металлурглар учун спорт тадбирларини доимий ўтказиб келамиз, — дейди Ҳаракатнинг бошлангич ташкилоти етакчиси Беҳзод Қодиров.

ларида ўзларини намоён этиши.

Кизлар ўртасида стол тениси бўйича 1-урин комбинат марказий лабораторияси ходимаси Т.Поповага, шашка бўйича эса, биринчилик мактабгача тарбия муассасалари бўлими ходимаси З.Нумановага насиб этди. Армрестлинг мусобақасида 70 килограммгача вазнда 2-навли прокат цехи ишчиси З.Шодиев, 80 ки-

«Kamolot» hududi

лограммгача вазнда меҳника таъмирлаш цехи ишчиси А.Маматкулов, 90 килограммгача вазнда кислород сикув цехи ишчиси С.Тагбаев голиб деб топилди. Цехлар ўртасида бўлиб ўтган волейбол мусобақасида 2-навли прокат цехи жамоаси биринчи ўринга сазовор бўлди.

Мусобақанинг барча голиб ва совриндорлари корхона раҳбарияти томонидан кубок, диплом ва совфалар билан тақдирландилар.

Наргиза БАХОДИРОВА,
«Turkiston» мухбири

Bir qadam oldinda

Kun mavzusi

Табиатга уйғун иқтидор

Оқбош қандай үсімлік? Сизни билмадым-у, лекин бұғдой етиширадиган фермер деңқонларимизнинг жавоби тайин. Чunksи ушбу үсімлік уларнинг ашаддий «дұшман»ларидан бири. Бир илдиздан бир нечта поя чиқарып, арпага үшшаб үседиган ушбу үсімлік баҳор ойда бұғдойзорларда күпайышни бошлайды. Агар у үз вақтіда ійқ қылымаса, бұғдой ҳосилига жиіддій хавф солиши мүмкін.

Әнді үзингиз үлап, шундай үсімлікден санъат асари яратиш мүмкінми? Мүмкін экан. Бунга тенгдошимиз Жасур Жұмаев яратған асарларни күзати амин бўлдик. Оддий сомон поясидек үсімлікден яратилған бундай асарларга қараб, бу она табиатда мавжуд ҳар бир үсімлік үз ўрнига ега эканligiga яна бир бор ишонч ҳосил қиласан, киши.

Бундай бетакрор санъат ишларининг устаси бўлган тенгдошимиз билан яқинроқ танишинг. Жасур Жұмаев Тошкент вилояти Бўстонлик тумани Сижжак қишлоғида туғилиб ўсан. Айни кунда Камолиддин Беҳзод номидаги миллий раскомлиқ ва дизайн институтининг тасвирий санъат факультети магистранти.

— Болалигимдан санъаттаға қызықанман, — дейді Жасур. — Лекин сомон санъаты билан шуғуланишини ногиронлик аравачасига ўтирганимдан сұнг бошлаганман. Ўйда бекор ўтираслык учун оддий оқбош (рахматли бувимнинг айтишича, бу үсімлікнинг эсси номи күрис әкан) үсімлігидан турли шакларни ясадым. Айнан сомонда ишлеш, унинг рангсиз ва табиийлігі менда катта қызықиши үйғотған. Аста-секинлик билан маҳоратимни ошириб бордим. Институтта ўқишига кирганимдан сұнг устозим, Ўзбекистон Бадий академияси аъзоси Отабек Йўлдошевдан сомон санъати йұналишини ўргандым. Иш материалимизни бұғдойзор ва тоғ ёнбағирлардан теріб келамиз. Тоғда ўсан үсімлік ёрқинроқ рангда бўлади. Уларни сувда ивитамиз. Белгиланган вақт ўтгандан сұнг пояларни битта-битта олиб, ҳар бир бўғинин кесиб, ўртасидан бўламиз ва дазмолда текислаб куритамиз.

— Энди кейинги ишга ўтамиз, — деде давом этади Жасур. — Бирор нарсани ясашдан олдин унинг чизмасини қофозга туширамиз. Шаклга қараб, сомонни кесиб чиқамиз ва қофозға ёпиширамиз. Қофоз сомонларнинг жипслигини саклаб туради. Шундан сұнг махсус күйдирувчи асбоб ёрдамида шаклға безак берамиз. Бу асбоб бизнинг ишимиздә рангли қалам вазифасини ўтайды.

Тенгдошимизнинг айтишича, сомон

санъатининг юртимизда пайдо бўлганига 10-15 йил бўлган. Унинг архитектура, геродика, натюрморт, миниатюра, пейзаж, карикатура, каллиграфия йўналишлари мавжуд. Сомон санъати ёрдамида ясаладиган битта 10x15 ҳажмдаги ишга уч-беш кун кетар экан. Жасурнинг энг катта иши — бу «Гўри Амир мақбараси» ҳисобланади. Катталиги икки кулочга тенг бу асар ярим йилда яратилган.

Жасур, аввало, ўзининг, қолаверса, яқинларининг қўллаб-қувватлаши ҳамда мамлакатимизда имконияти чекланган ёшларга кўрсатилаётган фамхўрликлар натижасида турли танлов ва кўргазмаларда қатнашиб, бетакрор санъат асарларини намойиш этиб келяпти. Жумладан, «Келажак овози» кўрик-танлови голиби, «Асрлар садоси» анъанавий маданият фестивали, «Базар-арт» кўргазма-ярмаркасининг ҳамда Ўзбекистон Бадий академияси томонидан ўтказилган «Озод юртнинг обод пойтахти», «Ватанни улуғлар навқрон авлод», «Баркамол авлод — юрт келажаги», «Темурйлар даври ренесанси», «Тасвирий санъат+5» ҳафталиги каби танлов-кўргазмаларнинг фахрли иштирокчиси. 2011 йилда Президент соврини учун «Ташаббус» кўрик-танловининг республика босқичида «Менинг юртим — менинг ифтихорим» номинацияси голиби бўлди. 2009 йилдан Ўзбекистон рассомлари, санъатшунослари ва ҳалқ усталарининг «Иход» үшімаси аъзоси.

Ёш иқтидор әгаси нафакат ўқишида, балки жамоат ишларida ҳам етакчилар қаторидан ўрин олган. У Конституциямиз қабул қилинганинг 20 йиллиги арафасида «Ўзбекистон белгиси» кўкрак нишони билан тақдирланди.

— Бу ишончни оқлаш учун янада яхшироқ ўқишига, янги ижодий ишлар яратишга ҳаракат қиласан. Бунда мен таълим олаётган институтнинг жонкуяр устоз-мураббийлари кўмакдош. Биз, ижодкорлар ҳар доим изланишдамиз. Бир кун янгилик яратишдан тұхтасак, ортда қолиб кетишимиз мүмкін.

Тенгдошимиз ўқиши билан бирга пойтахтимиздаги «Хастимом» масжидида жойлашган устахонасида ижод қўлмоқда. Жасурнинг айтишича, сомон санъати йұналишида яратилған маҳсулотлар хорижлик сайдёхларда катта қызықиши үйғотмоқда. Уларда бизнинг хуарманд-чилигимизга, айниқса, кўл меҳнати ёрдамида табии маҳсулотлардан яратилаётган буюмларга талаб катта.

Қаранг-а, дәхқонларимиз илдизи билан куритишга интилаётган үсімлікнинг тайёрланған маҳсулотлар хорижликларни ҳам маҳлий этмоқда. Шунга айтишади-да, ҳар бир ѡмоннинг бир яхшиси бор, ҳар бир яхшининг бир ѡмони бор деб. Нима дедингиз?

Рустам ЮСУПОВ,
«Turkiston» мұхбери

Лудомания нима? Ундан қанчалик хабардорсиз? «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Қашқадарё вилояти кенгаши бу каби хунук одатлар ҳақида ёшларни огоҳ этиш мақсадида вилоят маънавият тарғибот маркази, ҳалқ таълими бошқармаси, Республика саломатлик ва тиббиёт статистика институты вилоят филиали ҳамкорлигидә «Эҳтиёт бўлинг, лудомания!» мавзуида тарғибот акциясини ўтказмоқда.

Қалбда фақат эзгулик унсин!

Ушбу акция ахборот хуружларига қарши курашиш, ёшларда оммавий хуружларга нисбатан мағкуравий иммунитетни шакллантириш, шафқатсизлик, ахлоқсизлик каби иллатларга йўл очадиган компьютер ўйинларининг мактаб ўқувчилири орасида оммалашиб олишга қаратилган.

Мактабларда бўлиб ўтётган тарғибот акциясида «Эҳтиёт бўлинг, лудомания!», «Ёшларнинг маънавий-ахлоқий дунёси» мавзуларида давра сухбатлари ўтказилмоқда. Унда Ҳаракатнинг вилоят кенгаши, вилоят маънавият тарғибот маркази, Республика саломатлик ва тиббиёт статистика институти филиали мутахассислари мавзуга доир маъruzalari bilan қатнашмоқда.

Давра сухбатларида Республика саломатлик ва тиббиёт статистика

институти вилоят филиали томонидан компьютер ўйинларининг ўсминаларга, инсон саломатлигига психологияк таъсиrlари, унинг заарлар оқибатлари ҳақида тайёрланган видеоролик намойиш этиляпти. Ўтказилаётган тадбирларда ёшларнинг мавзуга оид фикр-мулодазалари тингланиб, саволларига жавоб қайтарилимоқда.

— «Оммавий маданият»нинг бир бўлғиги бўлган лудомания касаллигининг белгилари, асосан, ўсмир ёшларда, хусусан, 5-, 6-, 7-, 8-синф ўқувчилари орасида намоён бўлади, — дейди вилоят маънавият тарғибот маркази башхасси Бахтиёр Рўзиев. — Сабаби, бу ёшдаги боаларда ҳали мустақил фикрлаш, атроф-муҳитга, воқеаларга танқидий муносабат билдириш, баҳо бериш қобилияти паст бўлади. Шу боис улар

Hademay mutaxassis bo'lishadi

Бағдод иқтисодиёт ва маший хизмат касб-хунар коллежи 615 ўринга мўлжалланган бўлиб, 2009 йилда фаолият бошлаган. 1 минг 388 нафар қишлоқ ёшлари беш йўналишда таълим олаётган мазкур таълим муассасасида 119 нафар устоз ўқувчиларнинг мукаммал таълим олишлари йўлида бор куч ва имкониятларини сафарбар этган.

Муштарақ мақсадлар

— Биз таълим самарадорлигини ошириш, дарсларни илгор педагогик технологиялардан кенг фойдаланган ҳолда ташкил этишга алоҳида эътибор қаратамиз, — дейди колледж директорининг ўкув ишлари бўйича ўринбосари Валишер Мирзаҳмедов. — Бу ўқувчиларимизнинг ўтилаётган мавзууни яхши ўзлаштириши, фанга бўлган қызықиши ортишига сабаб бўлади. Энг муҳими, биз тайёрлаётган мутахассислар ўз соҳасининг билимдони бўлишига эришамиз.

Колледжа ўқувчиларнинг бўш вақтини мазмунли банд этиш мақсадида 38 та фан, 20 та касбий тұғарак ва 11 та спорт секцияси фаолияти йўлга ўйилган. «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати бошланғич ташкилоти ва ўкув юрти ўртасидаги ҳамкорлик барча маънавий-маърифий тадбирлар, турли кечаларни мазмунли ва самарали ташкил этишда катта натижада беряпти. Иқтидорли ёшлар билан ишлеш, уларнинг истеъодини юзага чиқаришга кўмаклашиш мақсадида ташкил этилган «Иқтисод билимдонлари» клубига ҳам бошланғич ташкилот етакчisi Ихтиёр Абдуллаевнинг раҳбарлик қилиши айни муддаодир.

Нодиржон ЮСУПОВ,
«Turkiston» мұхбери

СУРАТДА: кимё фани ўқитувчиси Иродда Маматқурова ўқувчилар билан «Тўйин-ган углеводородларнинг хоссалари» мавзуида лаборатория иши ўтказяпти.

Ижод — бу ўзини қийнаш, мاشақат чекиш, ҳузур-ҳаловатдан воз ке-чиш, том маънода фидойилик демакдир. Чинакам ёзувчи одамларнинг дар-ду ғами билан яшаши, ҳалқ ичига кириб бориши, ўзи учун илҳомни, янги мавзуларни шу ҳаётдан, унда бўлаётган ўзгаришлардан олиши кераклигини барчамиз яхши биламиз.

Ислом КАРИМОВ

(«Адабиётга эътибор — маънавиятга, келажакка эътибор» китобидан)

Оила — менинг қутлуғ боғим

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида шундай номланган ёшлар адабий баёзининг тақдимоти бўлиб ўтди

Бир инсон дунёга келар экан, у билан янги орзу-умидлар ҳам бирга туғилади. Ёргу истаклар, улуғ мақсадлар, тотли режалар пайдо бўлади. Қисқаси, бир инсоннинг бу ҳаёт майдонида пайдо бўлишининг ўзи — улкан воқелик. Китобнинг дунёга келиши ҳам шундай. Чунки китобнинг ҳам одамзотники каби ўз умри, қадр-қиммати бўлади. Китобнинг туғилиши қандай буюк ҳодиса бўлмасин, барibir унинг кейнги тақдиди биз, одамлар учун шунчалик муҳимдир.

Яқинда ёш адабиёт муҳифлари учун ана шундай буюк ҳодисалардан бири юз берди — янги китоб дунёга келди. У — юраги ёниқ ўтизта ёш ижодкорнинг шеърларидан иборат «Оила — менинг қутлуғ боғим» тўпламидир.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида ушбу тўпламнинг тақдимотига бағишиланган тадбир бўлиб ўтди. Унда ёш қаламкаш дўстларимиздан ташқари, адабиёт ва шеърият ихлосмандлари, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий Кенгашидан вакиллар, таникли ва эл сўйган шоирлар иштирок этди.

«Мустаҳкам оила йили» давлат дастурининг ижросини таъминлаш борасида «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ташаббуси билан нашр этилган ушбу тўплам тенгдошларимиз ижодида ўзига хос воқелик бўлди, дейиш мумкин. Буни тадбирда сўз олган устоз шоирлар эътирофидан ҳам англаш қийин бўлмади. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раисининг биринчи ўринбосари, ҳалқ шоири Сирожиддин Сайид, ҳалқ шоирлари Омон Матжон, Махмуд Тоир, Иқбол Мирзо ва бошқа ижодкорлар бугун юртимизда ижод аҳлига, шоир ва ёзувчиларга, умуман, адабиёт соҳасининг барча вакилларига яратиб берилаётган имкониятлар, бугунги адабий жараёндаги ёшларнинг фаоллиги ҳақида гапиришар экан, ушбу ёшлар баёзининг нашр этилгани Юртбошимизнинг адабиёт аҳлига қаратадиган катта эътиборининг меваси эканини алоҳида таъкидладилар.

— Тўпламдан ижод намунаси ўрин олган ҳар бир ёш қаламкаш қандай ҳам баҳтли, — деди Ўзбекистон ҳалқ шоири Маҳмуд Тоир. — Улар-

сўзлари нақадар ҳаётий, нақадар фундаментал фикр эканига яна бир бор ишонч ҳосил қиласан, киши.

Феруза Мухаммаджонова мазкур тўплам ҳақида ҳам ўз фикрларини билдира туриб, ёш ижодкорларни хурсанд қиласиган яна бир янгиликка тўхталди.

— Насиб этса, «Оила — менинг қутлуғ боғим» баёзининг аудио версиясини ҳам тайёрлаш ниятимиз бор, — деди у. — Бу борада «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатида аллақачон иш бошлаб юборилган. Яқин орада барчангизнинг тўпламида бу мўйжаз тўплам-

Инсон ҳаётни адабиёт орқали яхшироқ танийди. Адабиёт — бу катта бир бўстон. Унда киши ўз сўзи ва ўрнига эга бўлиши осон эмас. Қаерда ва қачон адабиётга, маънавиятга эътибор кучли бўлса, у ерда юксалиш бўлган, юртнинг юзи бўлган фарзандлар етишиб чиқсан. Шу маънода муҳтарам Президентимизнинг «Адабиётга эътибор — маънавиятга, келажакка эътибор» деган пурмањо сўзлари нақадар ҳаётий, нақадар фундаментал фикр эканига яна бир бор ишонч ҳосил қиласан, киши.

нинг CD варианти ҳам бўлади.

Тадбирда иштирок этган ёш ижодкорлар ўзларининг шеърларидан ўқиб бериши. Мушоира қизғин, муносабатлар самимий бўлди. Тадбир тадбир эмас, адабий-бадиий кеча бўлди. Устоз шоирлар адабиётга бири жавлон уриб, бири ўтдай ёниб, бири митти юлдуз бўлиб, яна бири «тупроқ сочиб ўйнаб, сойни ёқалаб кириб келаётган» (Кумуш Ўсарова сатри) навқирон қаламкашларнинг ижоди ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришиди.

— Шеърият уни севган инсонга, айниқса, ўз олдига шоир бўлмаси деган қатъий мақсад қўйган кишига улкан масъулият юклайди, — деди таникли шоир Турсунбой Адашбоев. — Шеърда фикр бўлмаса, кутилмаган ташбехлар, ифодалар бўлмаса, у шеър бўлмайди. Тўпламда ижод намуналари берилган ёш шоирларнинг кўпининг ижодини кузатиб бораман. Улар адабиётимиз умидлари. Ўлайманки, улар ўз устида ишлашдан, яъни иқтидорла-

ли кўпроқ билиш, тушуниш мумкинлигини ушбу тадбирда яхшироқ ҳис этдик.

— Шоирлик бу фақат шеър ёзиш эмас деб ўйлайман, — деди тўпламга шеърлари киритилган ёш ижодкорлардан бири Шавкат Одилжон. — Бу умр бўйи изланиш, илм олиш ҳамдир. Мен кимни ўқисам, ундан албатта ниманидир ўрганишга ҳаракат қиласан. Устоз ижодкорларимизнинг барчасидан ўрганаман, тенгдошларимни ҳам ўқиб бораман. Ифтихор Хонхўжаев, Обидхон Мамадалиев, Кумуш Ўсарованинг ижодиди мунтазам кузатиб, қайси биридан сўз кўллашни, қайси биридан янгича ифодани ўрганишга интиламан. Уларнинг ижодида кўнглимга яқин жиҳатлар кўп.

«Оила — менинг қутлуғ боғим» баёзи баҳонасида бошқа тенгдошларимнинг ижоди билан ҳам якиндан танишиш имконига эга бўлганимдан хурсандман.

Истеъододли ёш шоирлардан яна бири Баҳодир Баҳром ўз сўзига, услугига эга ижод-

кор яхши ижодкор бўла олди, аммо зўр шоир ёки адаб бўлиш учун катта ва соғ қалбга эга бўлиш керак, дейди.

— Мен ана шундай катта қалбга эга шоирларга ҳавас қиласан, — деди Баҳодир. — Ҳалқ дилидаги сўзларни улар топиб айтишади. «Оила — менинг қутлуғ боғим» баёзини кўлимга олиб, тенгдошларим ичиди ана шундай шоирлар етишиб чиқаётганидан қувондим. Очиги, ҳали китобни тўлиқ ўқиб чиқмадим, аммо уни мутолаа қилиб бўлгач, кўнглим тўлишига ишонаман.

Тўпламни ўқиб, чиндан ҳам кишининг кўнглини аллақандай ёқимли туйғулар чулғайди. Бобур Элмуродов шеърларидаги изтиробнинг бошқа айрим ўз шоирларда учрайдиган яланғоч, одамнинг фашини келтирадиган, қуруқ эмас, дардчил, аммо нозик, юракка етиб борадиган ифодаси («Фотоаппарат ва мен» — 29-бет, «Юқ» — 30-бет), Ориф Толиб шеърларидаги лирик қаҳрамон руҳиятининг содда, самимий талқини («Энди эслаб...» — 47-бет, «Изн» — 47-, 48-бетлар) сизни ана шундай хисларга чорлайди. Кумуш Ўсарова, Дилмурод Дўст, Жўрабек Жаҳон шеърлари ҳам ўз муаллифларининг истиқболда катта шоир бўлишлари ҳақида ваъда бераётгандек туюлади. Туюлади эмас, сизни бунга ишонтиради, умидлантиради.

Тўплам сўзбошисида («Ёш кўнгиллар завқи») Ўзбекистон ҳалқ шоири Иқбол Мирзо ёшлар шеърияти ҳақида чироили гапни айтган. «Бундай завқлар бугунги ёшлар шеъриятида ҳам бор, — деб ёзди шоир шеърдаги завқ, ҳалқона ифоданинг таъсири ҳақида гапира туриб. — Улар худди болалигининг қаттиқ чанқаб, лаблари куриб қолган болакайнинг ташналиги пайтида туйған сувнинг таъмига ўхшайди».

Ха, бу ташналик — келгусида битилажак шоҳ асарлар учун ижодий ташналик, бўлса, не ажаб. Зоро, энг буюк асарлар ҳамиша ана шу чанқоқлик, ижодий иштиёқ, бир келганида чидаб бўлмас «оғриқ»лар берадиган илҳом маҳсули ўлароқ дунёга келмаганим?

Бу чанқоқлик тенгдошларимизнинг ижодида келгусида ҳалқимизнинг бебаҳо маънавият хазинасидан жой оладиган улкан асарларга турткি бўлади деб биз ҳам умид қиласиз.

**Элмурод НИШОНов,
«Turkiston» мухбири**

Спорт ва маърифам — икки қаном

Қадимийлик ва замонавийлик туташган гўзал Бухоро шаҳрида бу йил талабаларнинг энг севимли мусобақаси — «Универсиада» спорт ўйинлари бўлиб ўтади. Мамлакатимизда ўйлга қўйилган уч босқичли спорт мусобақаларининг тўнгичи саналмиш бу йирик спорт анжуманига Бухоро вилоятида қизгин ҳозирлик кўрилмоқда. Янги спорт иншоотлари қурилиб, мавжудлари таъмирланаяпти, ўйлар янгиланиб, спорт мусобақалари ўтказиладиган иншоотлар жойлашган худудларнинг янада кўркам ва обод бўлишларига катта эътибор қаратилаётir.

«Универсиада — 2013»нинг аввалги универсиадалардан ҳам эсда қоларли, чиройли ва бетакор ўтиши учун барча имкониятлар ишга солинаяпти. Хўш, талабаларнинг бу йилги ўзига хос спорти фестивали нимаси билан ёдда қолиши мумкин? Мамлакатимизда «Универсиада» спорт мусобақаларининг тарихи, аввалги мусобақаларнинг эътиборга молик жиҳатлари хусусида тўхталар эканмиз, ўйлаймизки, юқоридаги саволга жавобни, албатта, топамиш.

УНИВЕРСИАДА — ОРЗУЛАР МУСОБАКАСИ

Бу орзу — мусобакада қандай қилиб бўлмасин, мен голиб бўламан, медаль оламан, деган орзу эмас. Универсиада — мен учун трамплин, унда ўзимни кўрсатсан, профессионал мураббийлар назарига тушаман, жаҳон чемпиони бўлиб, шуҳрат қозонаман, деган орзугина ҳам эмас. Бу орзу — ёш авлоднинг камолини қўриш, фарзандларнинг етук, ҳар томонлама барқамол, келгусида юрт манфаатининг забардаст ҳимоячиси, ҳалқпарвар инсонлар бўлиб етишишларини қўриш орзусидир. Ота-она зурриёдидан қандай умид қўлса, Ватан ҳам ўз фарзандларидан шундай умид қиласди. «Универсиада» эса, мамлакатимизда ўтказиб келинаётган барча танлов ва мусобақалар каби, у хоҳ спорт мусобақаси, фан олимпиадаси, фестиваль бўладими, ана шу умидлар рўёбга чиқадиган, юртга фидойи фарзандлар — шулар, дея кўрсатиб берадиган кенг миёғидаги анжумандир.

ҲАММАСИ УНИВЕРСИАДА ҲАҚИДА

«Универсиада» сўзи университет ва олимпиада сўзларидан ясалган бўлиб, талабаларнинг бутунжаҳон спорт мусобақалари шундай номланган. Ўзбекистонда шундай номдаги спорт ўйинлари ilk бор 2000 йилда Наманган шаҳрида ўтказилган.

* * *

Бу йил «Универсиада» спорт ўйинлари мамлакатимизда олтинчи бор ўтказилади. Унгача бу мусобақалар 2000, 2002, 2004, 2007 ва 2010 йилларда ўтказилган.

* * *

Бухоро «Универсиада» спорт ўйинларига иккинчи марта мезонлик қилаётган биринчи шаҳарга айланди. Бунгача «Универсиада» бу шаҳарда 2002 йилда ўтказилган эди.

* * *

Машҳур полвон, дзюдо бўйича жаҳон чемпиони, Олимпиада ўйинлари совриндори Ришод Собиров ҳам «Универсиада» спорт мусобақаларида тобланган спортилардан. У 2007 йил Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган мусобақаларда иштирок этган.

Хали тилимизда «мустақилликнинг дастлабки йиллари» деган ибора фаол бўлган, бинобарин, келажак учун муҳим пойдевор қўйилаётган кезларда мамлакатимиз Президенти ташабуси ва раҳнамолиги билан

ташкил этиладики, уларда ёшларнинг жуда катта қисми қамраб олинади. Масалан, етти ёшдан ўн олти ўшгача бўлганлар — умумтаълим мактаб ўкувчилари учун «Умид ниҳоллари», ўн олтидан ўн

жаҳондаги бирор-бир мамлакатда ўйлга қўйилмаган тизимга асос солинди. Бу ёшларнинг жуда катта қатламини жисмоний тарбия ва спортга жалб этиш, образлироқ қилиб айтганда, миллион-миллион ўсмир ва ёшларнинг спортга бўлган қизиқишини рафтаблантириш эди. Такор бўлса ҳам айтамиз: бу мусобақалар шундай тарзда

тўққиз ўшгача бўлган йигит-қизлар — академик лицей ва касб-хунар коллежлари ўкувчилари учун «Барқамол авлод», ундан катта ўшдаги йигит-қизлар — олий таълим мусобақалари мунтазам ўтказиб борилади. Инсон умрининг айни навқирон, келажакка мустаҳкам маънавий ва жисмоний пойдевор барпо этадиган даври учун бунинг нақадар бебаҳо аҳамият касб этишини ўйлаб кўринг. Бу ҳам тиббий, ҳам маърифий нуқтаи назардан қараганда, бениҳоя улкан тадбирдир. Бу мусобақаларда ёшлар биринчидан, жисмонан чиниқиб, мушаклари бақувват бўлса, иккинчидан, уларда ирова, сабр, матонат туйгулари ривожланади, ғалабага интилиш, маглубиятга кўнмаслик, ҳамиша олдинга қадам ташлаш кўниқмалари шаклланади. Ҳақиқий инсоний фазилатлари камол топади.

Бу масаланинг маънавий томони. Уч босқичли спорт мусобақаларининг жорий этилиши билан мамлакат спорт инфратузилмасида улкан ўзаришлар юз берди. Юзлаб замонавий спорт иншоотлари бунёд этилди, бугун Ўзбекистон энг нуфузли ҳалқаро мусобақаларни ўтказа олиш

салоҳиятига эга — уларни «Универсиада», «Барқамол авлод», «Умид ниҳоллари» учун махсус барпо этилган стадионларда, очиқ ва ёпик сув ҳавзаларида, теннис кортлари, спорт саройларида ўтказади. Уч босқичли спорт мусобақаларида кашш ётказилган, тобланган спортчилар бугун жаҳон ареналарида ўртимиз шарафини муносиб ҳимоя қилмоқда. Олимпиада ўйинларида, жаҳон ва қитъя чемпионатларида зафар кучмоқда. Энг муҳими, бугун одамларимизда спортга бўлган муносабат ўзгарди. Энди спорт кечагидек «бекорчилар ўйини» эмас, «нон-ош бермайдиган» аллақандай кераксиз соҳа эмас, у касб сифатида кишиларни ўзига қаратади. Фарзанди, мен футбольчи бўламан, деса, ота: «Қўй, ўғлим, нафи бор ишнинг бошини тут», демайди, аксинча, «Бўл, ўғлим, зўр футболчи бўл! Бўлгандаям, Миржалолдек бўл, Сервердек бўй!», дейди. Бундан чорак асрлар олдин кишилар теннис деган ўйиннинг борлигини ўшитмаган бўлиши мумкин, бугун бу спорт тури бўйича ўзбекистонликлар ҳам жаҳонда етакчилар сафида эканидан фуруранади. Авваллари шахмат усталари етишиб чиқса-да, жаҳонда ўзини кўрсатиш учун имконияти чекланган бўлиши мумкин, бугун Ўзбекистондан шахмат бўйича жаҳон чемпиони борлигидан ҳар бир юртдошимиз фахрланиди. Саккиз яшар ўзбек ўғлони тенгдошлари ўртасида шахмат бўйича жаҳон чемпиони бўлса, ҳеч ким ажабланмайди. Буам бўлса, спорт ўртимиздаги ҳар бир хонадон-

га кириб борганидан, йўқ-йўқ, ҳар бир юракка кириб борганидан дарак беради.

ТАРАДДУД

Бухорода иш қизғин. Мухбирларимизнинг хабар беришича, «Универсиада» спорт мусобақаларига иккинчи бор мезонлик қилаётган (бундан аввал қадими шаҳарда бу мусобақалар 2002 йилда ўтказилган) бухороликлар бу гал ҳам унга жиддий ҳозирлик кўришмоқда.

«Универсиада»нинг очилиш ва ёпиши маросимлари, шунингдек, енгил атлетика мусобақалари ўтказиладиган «Бухоро спорт мажмуаси» янгича киёфа касб этмоқда. Хусусан, унга жаҳон андозала-рига мос келадиган катта электрон табло ўрнатилади. Проекторлар янгиланиб, майдон атрофидаги югуриш йўлакчаларига янги резина қопламалар тўшалади. Мажмуа атрофи янада ободонлаштирилиб, янги асфальт ётқизилаети, автомобиллар кўйиладиган жой таъмирланаяпти. «Хумо», «Дилкуш» теннис кортлари, «Динамо» ва «Семурғ» спорт мажмуаларида ҳам ишлар режа асосида олиб борилаётir. Бухоро давлат универсиетида 18x36 метр ўлчамдаги янги спортзал қурилмоқда. Шаҳардаги олий таълим муассасалари ва касб-хунар коллежларига тегишли талабалар турархойлари ҳам таъмирдан чиқарилапти — «Универсиада» иштирокчилари учун.

Мусобақаларни томоша қилиш учун келадиган меҳмонлар, албатта, кўхна ва ҳамиша навқирон шаҳарни айланышни, ундаги кўркм обидаларни зиёрат қилишни исташади. Уларнинг йўллари равон ва ойдин бўлиши учун ҳам эътиборга молик ишлар қилинайпти. Шаҳардаги умумий узунлиги 20 километрдан зиёд йўлларда таъмирлаш ишлари кетаяпти.

— Бугун шахримиз катта тўйга тадорик кўраётган улкан хонадонни эслатади, — дейди бухоролик тенгдошимиз Суҳроб Шеров. — «Универсиада»га каттао кичик бирдай ҳозирлик кўраяпти. Ўзимга ҳам мусобақаларни ва унгача бўладиган жараёнларни ёритиб бориш вазифаси юкланган. Тўғрисини

айтсам, берилиб ишляпман. Бу йилги «Универсиада» талаба дўстларимиз ёдида бир умр қолишига ишонаман.

Ҳа, ўн уч йилдан бўён ҳар уч йилда бир марта ўтказиб келинаётган талабаларнинг ўзига хос олимпиадаси — «Универсиада» унда иштирок этадиган ва уни кузатиб бораидиган ҳар бир ёш йигит-қиз учун унтилмас онларни хадя этишига биз ҳам ишонамиз.

**Элмурод НИШОНов,
«Turkiston» мухбири**

ЖУРНАЛИСТИКА СОҲАСИДА «ОЛТИН ҚАЛАМ» VIII МИЛЛИЙ МУКОФОТИ

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси Журналистларни қайта тайёрлаш халқаро маркази билан ҳамкорликда миллий ва халқаро журналистиканинг энг юксак ютуқларини кенг оммалаштириш, ОАВ ходимлари фуқаролик позицияларини намоён этишлари учун шароит яратиш ҳамда журналистларда тақдидий фикрлашни ва ижодий фаолиятга янгича ёндашувларни шакллантириш мақсадида «Олтин қалам» VIII Миллий мукофоти учун халқаро танловни ўтказади.

3 май — Жаҳон матбуоти эркинлиги кунига бағишиланган бу танловга 2012 йилнинг 31 мартадан 2013 йилнинг 31 марта гача — бир йил давомида газета ва журналларда чоп этилган, радио орқали эфирга узатилган ҳамда телевидениеда кўрсатилган ва интернет нашрларида берилган материаллар 2013 йилнинг 10 апрелигача қабул қилинади.

Танлов ғолиблари учун қуйидаги мукофотлар таъсис этилган:

Журналистика соҳасида бош миллий мукофот. Голиб махсус диплом, «Олтин қалам» кўкрак нишони, статуэткаси ва Ўзбекистон

Республикасида белгиланган энг кам иш ҳақининг 200 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланади.

Асосий мукофотлар: Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (телевидение — 1, 2, 3-ўринлар);

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (радио — 1, 2, 3-ўринлар);

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (босма ОАВ — 1, 2, 3-ўринлар);

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (интернет-журналистика — 1, 2, 3-ўринлар).

Биринчи ўринни олган ғолиблар диплом, «Олтин қалам» кўкрак нишони, статуэткаси ва энг кам иш ҳақининг 160 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланади.

Иккинчи ўринни олган ғолиблар диплом, «Олтин қалам» кўкрак нишони, статуэткаси ва энг кам иш ҳақининг 140 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланади.

Учинчи ўринни олган ғолиблар диплом, «Олтин қалам» кўкрак нишони, ста-

туэткаси ва энг кам иш ҳақининг 120 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланади.

«Олтин қалам» танлови ғолибларини мукофотлаш, шунингдек, уни ўтказиш билан боғлиқ сарф-харажатлар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси хузуридаги Нодавлат нотижорат ташкилотларини ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-кувватлаш жамоат фондининг молиявий кўмагида амалга оширилади.

Шунингдек, қатор ҳалқаро ташкилотларнинг Ўзбекистондаги ваколатхоналари ҳам ўз рағбатлантирувчи мукофотларини таъсис этган.

Танловга теле-, радио-, босма материаллар ҳамда интернет нашрларида эълон қилинган ишлар тақдим этилади (5 тадан кам бўлмаслиги керак).

Телевидение бўйича видеоматериаллар, ахборот ташувчи воситанинг қандай кўринишда бўлишидан қатни назар, 3 минутдан 30 минутгача бўлиши керак.

Радиоэшиттиришлар (аудиокассета ёки система-ли диск) 5 минутдан 30 минутгача бўлиши керак.

Матбуот ва интернет материалыни даврий нашрнинг асл нусхаси ёки кўчирма нусхасида тақдим этилиши лозим.

Танловга юборилган материалынг қўйидагилар илова қилинади:

— муаллифнинг исми-шарифи, профессионал фаолияти тўғрисида қисқача маълумот;

— муаллифнинг тура жойи, уй ва иш телефонлари;

— паспорт нусхаси.

Танлов ғолибларини мукофотлаш маросими Жаҳон матбуоти эркинлиги куни — 2013 йил 3 майда тантанали равиша ўтказилади.

Мукофот бир шахсга тақороран берилмайди.

Материаллар «Олтин қалам» танловига деб кўрсатилган ҳолда қуйидаги манзилга юборилиши лозим:

**Ўзбекистон Республикаси, 100129,
Тошкент шаҳри,
Навоий кўчаси, 30-йй.
Ўзбекистон**

**Журналистлари ижодий уюшмаси 3-қават,
30, 35-хоналар.
Телефонлар: 244-64-61;
244-64-62; 244-37-87.
www.Journalist.uz**

Тилла топган...

Австралиялик ҳаваскор олтин изловчи хазина топди. Исли ошкор этиимаётган бу одамнинг қўлига нақ 5 килограмм 505 грамм соф олтин тушди.

Бундан олдинги рекорд 3,66 килограммга тенг бўлиб, айнан шу — Виктория штатининг Балларат шахрида топилган эди. Янги бойвачча хазинани олтмиш сантиметр чукурликдан топиб олди. Олтин билан шугулланувчи мутахассисга олиб борганида эса, у шошиб қолади ва бундай катта микдордаги соф олтинни умри давомида кўрмаганини айтади. Бу хазинага етишиш ниятида унга харидорлардан турли хил таклифлар тушмоқда. Энг юқори таклиф 300 минг Австралия доллари (315 минг АҚШ доллари)ни ташкил этади. Бироқ хазина эгаси бунга кўниш ниятида эмас. У музей ёки бирорта саҳий коллекционер кўпроқ микдорда пул таклиф қилишига умид қилмоқда.

Соҳта журналистлар

Никарагуа ҳамда Гондурас суди мексикалик 18 нафар соҳта журналистни 30 йилга озодликдан маҳрум қилди.

Бунга сабаб улар Мексиканинг «Televisa» телекомпанияси ходимлари номидан фойдаланиб, гиёхванд моддалар сотган. Телекомпания логотипи ёпиширилган олтита фургон машинада чегарага келган наркокурьерлар ўзларини журналист ва телекомпания техник ходими дея таниширади. Чегарачилар эса машиналарни кўздан кечираш экан, 9,2 миллион АҚШ доллари ҳамда миқдори сир тутилаётган бир неча килограмм гиёхванд модда топди. Гондурас ҳукумати вакилларининг сўзларига караганда, доимий тарзда Мексикадан яширин йўллар билан гиёхванд моддалар олиб кирилишига ҳаракат қилинади, лекин бу сафар кутилмаган найранг ўйлаб топилган.

Кўнгилсиз воқеа

Бразилия мактабларининг бирида қуролли ҳужум бўлди ва бу уч боланинг ўлими билан якунланди.

Сан-Жералдуда жойлашган мактабда тез орада ўтказиладиган карнавалга тайёргарлик кўрилаётган эди. 14 ёшдан 19 ёшгача бўлган болалар кутилмаганда ўқса тутилган. Сўнгра жиноятчилар воқеа жойидан ғойиб бўлган. Ҳозирда Бразилия полицияси гумондор шахсларни тергов қилмокда. Бу воқеадан сўнг одамлар Бразилияда эркин қурол савдосини тўхтатишни талаб қилди. Бразилия ҳукумати вакиллари эса бир неча йил муқаддам ҳалқдан шуни сўраганида, салбий жавоб олганини билдириди. Ўшанда 190 миллион нафар одамнинг 64 фоизи қуроллари ёнларида қолиши тарафдори эди. Энди бўлса...

**Интернет манбалари асосида
Жавоҳир КАРОМАТОВ тайёрлади**

Олти нафар битирувчига имтиёзли кредит

Сирдарё вилоятининг Холос туманидаги Гулбаҳор қишлоқ ҳўжалиги касб-хунар коллежи ўзига хос салоҳиятта эга бўлган таълим масканларидандир.

Айни чорда таълим муассасасининг қишлоқ ҳўжалиги соҳаси учун ёш мутахассислар тайёрлашга алоҳида эътибор қаратадиганлиги диққатга сазовор.

Риляпти. Бундан ташқари, Гулистон давлат университети билан коллеж ўтасида мустаҳкам ҳамкорлик алоқалари ўрнатилган.

Таълим муассасасида мавжуд йўналишлар бўйича ўқув амалиётлари пухта олиб борилади. Битирувчиларни ишга жойлаштириш, уларнинг кичик бизнес ва тадбиркорлик билан шугулланишларига алоҳида эътибор қаратади. Чорвачилик, хусусий тадбиркорлик фаолиятлари билан шугулланишлари учун коллеж битирувчиларидан 6 нафарига 11,5 миллион сўм миқдорида имтиёзли кредит маблағлари берилганини ҳам ана шундан далолатдир.

Коллеждаги ўқув-тарбиявий жараённинг муваффақиятли кечиши, шубҳасиз, маънавий-маърифий ишларнинг самарали олиб борилиши билан боғлиқ. Бу борада маънавий-маърифий ишлар бўйича директор ўринбосари Дилфуз Шамшиеванинг саъй-ҳаракатларини алоҳида таъкидлаш лозим. Айнисса, унинг доимо ёшлар орасида эканлиги, ҳар бир ўқувчининг қалбига йўл топиб, меҳр ила иш тутиши дикқатга сазовор.

Эътиборли томони шундаки, ўтган ишил республика илмий-амалий конференциясида Дилфуз Шамшиева маънавий-маърифий тарбия самарадорлигини ошириш мавзусида маъруза қилди. Ушбу маъруза яқинда китоб ҳолида чоп этилади.

Ўқувчи-ёшларнинг бўш вақтларини

мазмунли ташкил этиш мақсадида колледжа 27 та фан ва спорт тўгараги фолиият кўрсатади. Тўгаракларга жами 627 нафар ўқувчи жалб этилган.

Ўзбекистон Республикаси «Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳукуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида»ги қонуни ижросини таъминлаш бўйича белгиланган тартибда тадбирлар амалга оширилмоқда. Вояга етмаганлар ишлари бўйича Холос тумани комиссияси, туман прокуратураси, ички ишлар бўлими, диний идоралар вакиллари, ўзини ўзи бошқариши органлари, «Камолот» ЁИХ туман кенгаши билан ҳамкорлик йўлга кўйилган. Айнан улар иштироқида жиноят ва ҳукуқбузарликнинг олдини олиш, соғлом турмуш тарзини тарғиб этишга оид учрашувлар, давра сухбатлари муназаммаз ўтказиб бориляпти.

Ёшларимиз онгида миллий истиқлол гоясини шакллантириш, шу азиз Ватаннинг муносиб фарзандлари бўлиш туйғусини ўфтотиш асосий мақсадимиздир, — дейди биз билан сухбатда Дилфуз Шамшиева. — Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 21 йиллигига бағишилаб «Камолот» ЁИХ Холос тумани кенгаши томонидан колледжа «Биз буюк юрт фарзандларимиз» шиори остида ўтказилган ўшлар фестивали ўқувчиликнида катта таассурот қолдириди.

Дарҳақиқат, колледжа олиб борилаётган маънавий-маърифий ишлар кенг қамровли. Ота-оналар фарзандларининг шундай масканда таъсис олаётгандарини кўриб, улар эртанди кунимизнинг ҳал қилувчи кути эканлигига ишонч ҳосил қилишмоқда.

**Ашурали БОЙМУРОДОВ,
«Turkiston» мухбири**

